

Šiuolaikinio
paauglio iššūkiai
ir poreikiai

Parengė: Julija Kasparevič, Julija Moskevič

Sėkmingai įveikęs vidurinėsios vaikystės krizę vaikas privalo

- **Išmokti mokytis** – tai jam turi patikti
- **Išmokti draugauti**, užmegzti ir palaikyti santykius su žmonėmis
- **Pasikliauti savimi**, savo gabumais ir galimybėmis

3 iššūkiai paauglystėje, kuriuos jie turi įveikti

- o **Biologinis** – fizinis ir lytinis brendimas.
- o **Socialinis** – surasti savo vietą pasaulyje ir išeiti į savarankišką gyvenimą.
- o **Psichologinis** – savo vidinio pasaulio suvokimas, savo unikalaus ir nepakartojamo „Aš“ atskleidimas ir susitaikymas su savimi.

Pagrindiniai paauglio poreikiai

1. Paauglys turi būti vertinamas ir gerbiamas.

Paaugliai labiausiai bijo ne nuomonių skirtumo, o **pykčio, pajuokos, nuvertinimo.**

Paauglystėjė ypač svarbu jausti, kad jo pastangos yra pripažinamos.

Jei į netinkamą sūnaus/ dukros elgesį sureagavote grubiai, netaktiškai, per stipriai, **dera atsiprašyti.**

Jausdamas tėvų pagarbą sau, paauglys **išmoksta gerbti ir save, bei aplinkinius.**

Kai truks kantrybė, prisiminkite, kad paaugliui dabar yra sunkiau. Pokyčiai reikalauja nemažai drąsos.

Pagrindiniai paauglio poreikiai (2)

2. Paaugliui reikia jūsų meilės.

Nors Jūsų vaiko kūnas bręsta ir jis auga, emociškai paauglys tebėra vaikas, kuriam visą laiką reikia jausti, kad yra mylimas ir svarbus savo tėvams.

Paauglys – kaip veidrodis: jeigu paaugliui rodoma meilė – jis ją gražina, jei pyktis – jis ir gražins pyktį.

Paauglys šeimos problemų indikatorius.

PAAUGLYSTĖ nėra tolygi SUNKUMAMS. Tiesiog vaikai paauga, o tėvai nenori augti ir ieškoti naujų bendravimo būdų.

Pagrindiniai paauglio poreikiai (3)

3. Paauglys turi jaustis nevaržomas, bet saugus.

Paauglystė – savo nepriklausomybės ribų plėtimo amžius, Savęs paieškos. Šiuo metu formuojasi procesai, lemiantys tai, **koks jis bus žmogus.**

Protestas prieš tėvų įkyrią kontrolę, griežtas taisyklių laužymas yra būdas įrodyti pasauliui, **kad jie yra**, nes kitaip to išreikšti nesugeba.

Neįmanoma sukurti savęs naujo, jei neatmeti seno. Paaugliai pradžioje atmeta tiesiog viską, be ilgų svastymų.

Nepaisant to, protingos, argumentuotos taisyklės, užtikrinančios paauglių saugumą, parodo, kad jie tėvams rūpi.

Kad ir kaip būtų keista – PAAUGLIAMS reikalinga KONTROLĖ. Taip jie supranta, kad vis dar yra matomi ir mylimi (nors niekuo gyvu nepripažins šito). Pvz.: „būtų laiku susigriebę, gal mokyčiausi kitaip“ taip yra todėl, kad jie vis dar nemoka prisiimti visišką atsakomybę už savo poelgius.

Pagrindiniai paauglio poreikiai (4)

4. Paauglys nori gerbti savo tėvus.

Būdamas vaikas jis klausė Jūsų todėl, **kad Jūs tėvai** ir to pakako.

Dabar to nepakaks. Atėjus paauglystei Jūsų lauks santykių šeimoje pertvarkymo laikas.

Nesilaikydamas priimtų taisyklių, paauglys **išbandys savo tvirtumą**. Tačiau kartu, norėdamas įprasminti ir suprasti ką ir kodėl jis turi daryti, jis laukia iš **tėvų argumentų** ir tikrinasi logiką.

Priversti galima tik bijoti, o **pagarbą reikia nusipelnyti**. Jei tėvai elgiasi nepagarbiai neatsižvelgdami į jo poreikius, jis jaučiasi bejėgis ir pats rodo nepagarbą.

Pagrindiniai paauglio poreikiai (5)

5. Paauglys turi teisę atvirai ir tiesiogiai reikšti savo jausmus.

Jei nuolat kartosite savo supykusiam paaugliui: „Nedrįsk su manimi taip šnekėti.“, jis liausis tą sakyti tiesiogiai, bet **išreikš**, pats to nesuvokdamas, jus **liūdinančiu elgesiu**:

- o iššaukiančia šukuosena
- o blogais pažymiais
- o galbūt alkoholiu ar narkotikais.

Paaugliai sutelkia dėmesį tik į save

Kiekvienam paaugliui labiausiai rūpi:

- o koks jis žmogus
- o kaip jis atrodo kitiems
- o kuo jis taps.

Tėvų pyktis ant savo vaiko gimsta dėl pirminio išgyvenimo

- Nuoskauda – tai vaiko kerštas;
- Susierzinimas – tai vaiko kovojimas už dėmesį;
- Pyktis – priešinimasis tėvų valiai;
- Nusivylimo ir nevilties jausmai – vaiko išgyvenama nesėkmė.

Tradicioniniai tėvų pasisakymų tipai, kurie kliudo **aktyviai** klausyti vaiką

- Įsakymai, komandos. „Tučtuojau liaukis!“, „Nutilk!“
- Perspėjimai, įspėjimai, grąsinimai. „Žiūrėk, kad blogiau nebūtų“.
- Moralė, pamokymai, pamokslai. „Tu privalai elgtis kaip pridera“.
- Patarimai, gatavi atsakymai. „Aš tavo vietoje duočiau grąžos“.
- Įrodymai, loginiai argumentai, pamokslai, „lekcijos“. „Kiek kartu tau sakiau! Nepaklausei – kaltink save“.
- Kritika, pabarimai, kaltinimai. „Vėl viską padarei ne taip!“
- Pagyrimas. „Šaunuolis, tu tiesiog genijus!“.
- Pravardžiavimas, pajuokos. „Koks gi tu tinginys!“
- Spėliojimai, interpretacijos. „Aš vis tiek matau, kad tu mane apgaudinėj“.
- Kamantinėjimas, tyrimas. „Aš vis tiek sužinosiu“.
- Žodinė užuojauta, įkalbinėjimai, įtikinėjimai.
- Atsakymai juokais, pasitraukimas iš pokalbio. „Amžinai tu su savo skundais!“.

Tėvų klaidos

- o Sulaikyti
- o Paleisti
- o Nekartok mano klaidų
- o Aš geriau žinau ko tau reikia...

Abiem atvejais, tai yra **PAVARGUSIŲ** tėvų klaidos. Savotiškas noras atsikratyti atsakomybės, išsivaduoti.

- o **Patarimas**: susikoncentruoti į vaiko būseną, išgyvenimus ir sunkumus. Paleiskite, kad prireikus būtumėte šalia. Nevadovaukite, o rodykite kelią.

Kaip mąsto paauglys...

Mane viskas siutina

Aš išsigimėlis

Man niekas neateina į galvą

Aš užjaučiu kitus

Aš nieko nežinau

Aš abejoju

Aš noriu tai sužlugdyti

Aš nepajudu iš vietos

Aš šokų trunkų šokį ant nevilties denio

Manęs nejaudina kitų problemos

Mano sąžinė tyra

Aš noriu

Aš esu ar nesu?

Aš save gerbiu

Aš kartais jaučiuosi vienišas

Aš laikiu kažko naujo

Aš ieškau savęs tarpuvartėse

Aš turiu svajonių

Mano sapnai tušti

Aš esu savo likimo ir kalvis ir žudikas

Aš nebijau mirties

Aš noriu kažko naujo... Kokio nors paįvairinimo... Kad ir skandalo...

Atsiminkite

o Galite nepritarti paauglio poelgiams, barti, pyktis su juo, bet turite jį priimti tokiu, koks jis yra.

Asmenybės augimas yra neįmanomas be patyrimo ir klaidų.

Pabaigai

- o „Vaikų poreikiai turi būti patenkinti, o norai išgirsti.“
(Aušra Kūrienė)
- o „Jūsų vaikai – ne vaikai Jums, jie ateina per Jus, bet ne iš Jūsų. Jūs galite duoti prieglobstį jų kūnams, bet ne sieloms, nesgi jų sielos gyvena rytojaus buveinėje[...] „
(Larisa Michejeva)